

การวิเคราะห์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในภาคเหนือของประเทศไทย An Analysis of Home-Stay-Tourism Management in Northern Thailand

ภาคิน นูพิมพ์¹ และ ศศิเพ็ญ พวงสายใจ²
Phakin Nupim¹ and Sasipen Phuangsaichai²

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้เพื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการและวัดศักยภาพของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ (home stay) ในภาคเหนือของประเทศไทย ที่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานการตรวจประเมินของกรมการท่องเที่ยว ประจำปี 2556 ทั้งหมด 14 โฮมสเตย์ โดยแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่มการท่องเที่ยว คือ 1 กลุ่มการท่องเที่ยวอารยะธรรมล้านนาและภาคเหนือตอนบน (11 โฮมสเตย์) และ 2 กลุ่มการท่องเที่ยวมรดกโลก เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (3 โฮมสเตย์) วิเคราะห์ 2 ด้านคือ ด้านกลุ่มโฮมสเตย์ ที่ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ย่อย 5 ด้านคือ ด้านกิจกรรม ด้านการจัดการ ด้านความปลอดภัย ด้านการตลาด/ประชาสัมพันธ์ และด้านการเงิน และ ด้านเจ้าของที่พัก ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ย่อย 2 ด้านคือ ด้านบ้าน/ที่พัก และด้านสุขอนามัยและการรักษาความสะอาด

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มการท่องเที่ยวอารยะธรรมล้านนาและภาคเหนือตอนบนเป็นกลุ่มโฮมสเตย์ที่มีการบริหารจัดการและศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดีเด่น ส่วนมากโฮมสเตย์ในกลุ่มนี้มีการบริหารจัดการที่ดี มีการสอดแทรกกิจกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น สื่อสารให้นักท่องเที่ยวได้ทราบถึงวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ และมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชน ซึ่งเปรียบเสมือนกับเป็นการช่วยเผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆออกสู่สายตาบุคคลภายนอกได้มากขึ้น มีการจัดการโฮมสเตย์ได้มาตรฐานสร้างความพึงพอใจ และสร้างความประทับใจให้กับแขกผู้ที่มาพัก มีการสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ การสร้างเว็บไซต์ นอกเหนือไปจากการทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ มีการจัดการด้านการเงินของกลุ่มโฮมสเตย์ การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายเป็นประจำ และการจัดการบ้านพักโฮมสเตย์ให้สะอาด สะดวกสบาย ถูกสุขลักษณะ ตามที่ได้รับเกณฑ์มาตรฐานจากกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โฮมสเตย์ที่มีคะแนนศักยภาพมากที่สุดในกลุ่มนี้คือ โฮมสเตย์เมืองปอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ส่วนกลุ่มการท่องเที่ยวมรดกโลกเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า เป็นกลุ่มโฮมสเตย์ที่มีการบริหารจัดการและศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดีมาก เป็นกลุ่มโฮมสเตย์ที่นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับวิถีเกษตรผสมผสาน ตลอดจนศึกษาเส้นทางธรรมชาติ และได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชน อีกทั้งเป็นกลุ่มโฮมสเตย์ที่มีการบริหารจัดการด้านการจัดการที่ดีเยี่ยม มีการจัดตั้งกลุ่มอย่างเป็นระบบ มีการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยเมื่อนักท่องเที่ยวไปเข้าพัก และมีการบริหารจัดการงานด้วยฐานข้อมูลมีการจดบันทึกทุกครั้งตามที่มีรายรับ รายจ่าย เกิดขึ้นกับโฮมสเตย์ แต่ทั้งนี้ยังขาดการจัดการด้านการตลาดและ

ประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัย และยังไม่เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย การขยายฐานของกลุ่มนักท่องเที่ยวจึงเกิดขึ้นอย่างช้าๆ ประกอบกับยังขาดการสอดแทรกให้มีการจัดกิจกรรมของโฮมสเตย์ ในกลุ่มนี้มีโฮมสเตย์ที่มีคะแนนศักยภาพสูงที่สุด คือ โฮมสเตย์บ้านนาบัว จังหวัดพิษณุโลก

ดังนั้นจากผลการศึกษาดังกล่าวจึงทำให้ทราบว่าโฮมสเตย์ที่มีศักยภาพดีนั้นจะต้องเป็นกลุ่มที่ต้องมีการบริหารจัดการร่วมกัน มีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ คำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพัก สามารถจะสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มให้โดดเด่นเป็นที่รู้จัก สามารถจะสร้างกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ มีกิจกรรมที่ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม มีที่พักที่สะอาด ปลอดภัยได้มาตรฐาน สามารถจะเชื่อมโยงสินค้าชุมชนมาเข้าร่วมในกลุ่มเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ซื้อไปเป็นของฝาก หรือของที่ระลึกได้ เป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อีกทางหนึ่ง และที่สำคัญที่สุดต้องมีการประชาสัมพันธ์กลุ่มให้เป็นที่รู้จักโดยสื่อที่ทันสมัยนอกเหนือไปจากการทำโบว์ชัวร์ เช่น การทำเว็บไซต์ ผ่านเฟสบุ๊ก เป็นต้น

คำสำคัญ (5 คำ) : การบริหาร การจัดการ การท่องเที่ยว โฮมสเตย์ ศักยภาพ

ABSTRACT

This study was to analyze the management and measurement the potential of the tourism homestay management in Northern Thailand that pass to audit in standard of Department of Tourism in 2013 total was 14 places by divided into 2 groups : 1. Tourism homestay Lanna civilization and Northern (11 places) and 2. Tourism homestay world heritage linked to ecotourism (3 places) The analysis is divided into 2 sides which are group of homestay that consists of 5 criteria : event , management , safety , marketing/PR and finance and the owner of homestay that consists of 2 criteria : home/accommodation, hygiene and cleanliness.

The study found that the tourism homestay Lanna civilization and Northern was homestay group had to management and potential of tourism management in excellence ranking. Most homestay in this group have a good management. There were the event insertion, local tradition, communication for the tourists to know the way of life and well-being and a cultural exchanged between the tourists and local people that look like helping to broadcast local cultural traditions in various forms to look outside more. The homestay management was standard that cause to satisfaction and impressing to the guests. They also concern about creating confidence in the safety of tourists, promoted through the online media , creating Web Page/Website apart from creating the brochures, management with the financial of the homestay, bookkeeping income – expense regularly. The homestay owners provide clean, comfortable and hygienic as to as audit in standard of

Department of Tourism, Ministry of Tourism and Sports. The most potential homestay in this group was Muang Pon Homestay, Mae Hong Son Province.

The study in the group of Tourism homestay world heritage linked to ecotourism found that the management and potential of tourism management was in very good ranking. The tourists in this group will be to experience the way of integrated farming until the education nature trail and experience the lifestyle of local people. This group had superb management. They had to establish a group with the system, had to manage safety when the tourists to stay and had to manage database bookkeeping income – expense of homestay by recording every time. But this group lack of marketing and PR management that modern and no access a diverse group of tourists. So the expansion base of the tourists therefore it happens slowly, including a lack of the event insertion of homestay. The most potential homestay in this group was Baan Na Bua Homestay, Phitsanulok Province.

So the result of this study indicates that the good potential homestay must be the group which have a good management by all members. There are the administration which is effective safety awareness of tourists to stay. The homestay should create identity of group to make it stand out of unknown, should create the event that cause learning and tourists can participate in. There are clean accommodations and compliant. They should link the local product for souvenir sale to tourists that can generate income for local people. And the most important is that they must have PR of group to be recognized by modern media such as create the Web Page on facebook , line and etc.

Key word (5 คำ) : Analysis, Management, Tourism, Home Stay, Potential

ที่มาและความสำคัญ

จากนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นบทบาทการพัฒนาชุมชน และการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น เป็นแรงผลักดันให้องค์กรท้องถิ่น และหน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญกับการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนา จึงทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ แต่ละภูมิภาคที่หลากหลายของชุมชน ซึ่งการจัดกิจกรรมโฮมสเตย์ (Home Stay) ก็เป็นรูปแบบหนึ่งของการสร้างรายได้ จากการท่องเที่ยว โฮมสเตย์ไทย หรือที่พักสัมผัสวิถีวัฒนธรรมชนบทตามมาตรฐานของกรมการท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่นักท่องเที่ยวจะต้องพักร่วมกับเจ้าของบ้านในชายคาเดียวกัน โดยมีห้องพักหรือพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านเหลือ สามารถนำมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยวพักได้ชั่วคราว มีจำนวนไม่เกิน 4 ห้อง มีผู้พักรวมกันไม่เกิน 20 คน โดยมีค่าตอบแทน และจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร จึงทำให้การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ได้รับความสนใจในทุกภาคส่วน

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในฐานะที่มีหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวจึงได้พิจารณาจัดทำดัชนีชี้วัดมาตรฐานที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท หรือมาตรฐาน โฮมสเตย์ไทย (Thailand Homestay Standard) ขึ้นในปี พ.ศ. 2546 โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนจัดทำที่พักในรูปแบบโฮมสเตย์ สร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชนจนเป็นชุมชนที่เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ 2. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาโฮมสเตย์ให้มีมาตรฐานและสามารถนำเสนอเพื่อเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย 3. เพื่อส่งเสริมให้การพัฒนาโฮมสเตย์เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวโดยชุมชน คำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน ภายใต้เกณฑ์มาตรฐาน ของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จากการดำเนินการตรวจประเมินและรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ของกรมการท่องเที่ยว โฮมสเตย์ที่ผ่านเกณฑ์ตามมาตรฐานการตรวจประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ประจำปี พ.ศ. 2556 ทั้งหมด 41 โฮมสเตย์ เป็นโฮมสเตย์ในภาคกลาง 3 โฮมสเตย์ เป็นโฮมสเตย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 โฮมสเตย์ เป็นโฮมสเตย์ในภาคตะวันออก 16 โฮมสเตย์ เป็นโฮมสเตย์ในภาคใต้ 5 โฮมสเตย์ และเป็นโฮมสเตย์ในภาคเหนือ 14 โฮมสเตย์

จากโฮมสเตย์ที่ผ่านมาตรฐาน ทำให้มีข้อคิดว่า การบริหารจัดการโฮมสเตย์ที่มีศักยภาพควรมีรูปแบบการบริหารจัดการอย่างไร ในด้านจัดตั้งกลุ่ม การบริหารจัดการของกลุ่ม ด้านการจัดกิจกรรม ด้านความปลอดภัย ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ด้านการเงิน ด้านเจ้าของที่พัก และด้านสุขอนามัยและการรักษาความสะอาด โดยเลือกโฮมสเตย์ในภาคเหนือ เนื่องจากเป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรม มีเอกลักษณ์ของความเป็นล้านนา มีสภาพธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และหลากหลาย นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางมาสัมผัสความงามทางธรรมชาติตลอดทั้งปี จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจและต้องการศึกษาการวิเคราะห์การบริหารจัดการและศักยภาพการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในภาคเหนือของประเทศไทย โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและภาคเหนือตอนบน และ 2. กลุ่มการท่องเที่ยวมรดกโลกเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปเป็นต้นแบบสำหรับโฮมสเตย์ใหม่ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในภาคเหนือของประเทศไทย
2. เพื่อวัดศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในภาคเหนือของประเทศไทย

กรอบแนวคิดมาจาก

การบริหารจัดการกลุ่มโฮมสเตย์ตามมาตรฐานของกรมการท่องเที่ยวนั้นจะต้องผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์ 2 ด้าน คือ ทางด้านกลุ่มโฮมสเตย์ และทางด้านเจ้าของที่พัก

1. การบริหารจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในภาคเหนือของประเทศไทย วิเคราะห์จากข้อมูลการบริหารจัดการในหลักเกณฑ์หลัก 2 ด้านคือ ด้านกลุ่มโฮมสเตย์ และด้านเจ้าของที่พัก คือ

ก. ด้านกลุ่มโฮมสเตย์ จะมีการประเมินในหลักเกณฑ์ย่อย 5 ด้าน คือ

1) ด้านกิจกรรม จะต้องมีการสอดแทรกกิจกรรมขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่น เพื่อรักษาเอกลักษณ์คุณค่า วัฒนธรรมของชุมชน และมีข้อมูลรายละเอียดกิจกรรมในโปรแกรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อให้การพัฒนาอย่างยั่งยืน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรมกับชุมชน และเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ความเชื่อ ค่านิยม ภายในชุมชนแก่นักท่องเที่ยว

2) ด้านการจัดการ กลุ่มโฮมสเตย์จะต้องมีโครงสร้างการจัดการองค์กรที่ชัดเจนระบุหน้าที่ และความรับผิดชอบ มีการจัดการกับระบบฐานข้อมูลโฮมสเตย์ เช่น ที่อยู่ จำนวนสมาชิกในบ้าน และข้อมูลนักท่องเที่ยวที่มาพัก เวลาของการเข้าพัก ถิ่นฐาน รวมถึงรวบรวมข้อติเตียนและข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว

3) ด้านความปลอดภัย โฮมสเตย์จะต้องมีการจัดการระบบดูแลความปลอดภัย เช่น มีการแจ้งผู้นำชุมชนเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาพัก มีการจัดเวรยามดูแลรักษาความปลอดภัย มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และต้องมีอาสาสมัครประจำบ้านที่อยู่ในสภาพใช้งานได้

4) ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ มีการสร้างความเป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่นให้กับผลิตภัณฑ์ เช่น สินค้า OTOP และมีการผ่านหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ หรือเว็บไซต์

5) ด้านการเงิน มีการจัดการกับระบบการเงิน การทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อสามารถตรวจสอบได้ การจ่ายเงินผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

ข. ด้านเจ้าของที่พัก จะมีการประเมินหลักเกณฑ์ย่อย 2 ด้านคือ

1) ด้านบ้าน/ที่พัก ซึ่งจะรวมถึง ตัวบ้าน ห้องน้ำ ห้องนอน ห้องครัว บริเวณบ้าน จะต้องมีความเป็นสัดส่วน สะดวกสบาย เหมาะแก่การพักอาศัย ไม่อึดอัด ไม่คับแคบ

2) ด้านสุขอนามัยและการรักษาความสะอาด ทุกส่วนภายในบ้านจะต้องมีความสะอาด มีสุขอนามัยที่ดี ภาชนะในห้องครัวจะต้องมีความสะอาด และเหมาะแก่การใส่เป็นภาชนะใส่อาหาร รวมถึงน้ำดื่มที่สะอาด

วิธีการศึกษา

การศึกษาที่จะเป็นการศึกษาวิเคราะห์การบริหารจัดการของกลุ่มโฮมสเตย์ และวัดศักยภาพในการบริหารจัดการ ตามหลักเกณฑ์ดังนี้

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก
ก. ด้านกลุ่มโฮมสเตย์	70%
1) ด้านกิจกรรม	15%
2) ด้านการจัดการ	15%
3) ด้านความปลอดภัย	20%
4) ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์	10%
5) ด้านการเงิน	10%
ข.ด้านเจ้าของที่พัก	30%
1) ด้านบ้าน/ที่พัก	15%
2) ด้านสุขอนามัย และการรักษาความสะอาด	15%
รวม	100%

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2556)

โดยที่แต่ละตัวชี้วัดในคะแนนเป็น 5 ระดับ

ระดับ 5 คะแนน มีความชัดเจนตรงตามหลักเกณฑ์มากที่สุด

ระดับ 4 คะแนน มีความชัดเจนตรงตามหลักเกณฑ์มาก

ระดับ 3 คะแนน มีความชัดเจนตรงตามหลักเกณฑ์ปานกลาง

ระดับ 2 คะแนน มีความชัดเจนตรงตามหลักเกณฑ์น้อย

ระดับ 1 คะแนน ไม่มีความชัดเจนตรงตามหลักเกณฑ์

คะแนนศักยภาพโดยรวมของกลุ่มโฮมสเตย์ เท่ากับ 0.15(คะแนนด้านกิจกรรม) + 0.15 (คะแนนด้านการจัดการ) + 0.20(คะแนนด้านความปลอดภัย) + 0.10(คะแนนด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์) + 0.10(คะแนนด้านการเงิน) + 0.15(คะแนนด้านบ้าน/ที่พัก) + 0.15(คะแนนด้านสุขอนามัย และการรักษาความสะอาด)

คะแนนระดับศักยภาพ คิดเป็นร้อยละจากคะแนนเต็ม 5 คะแนน

$$\text{คะแนนศักยภาพ (ร้อยละ)} = \frac{\text{คะแนนศักยภาพโดยรวมของกลุ่มโฮมสเตย์}}{5} \times 100$$

การแปลผลคะแนนศักยภาพ

จากคะแนนศักยภาพ นำมาจัดกลุ่มแสดงศักยภาพระดับ ดีมาก ดี และปานกลาง ดังนี้

คะแนนศักยภาพ ≤ 69 % ศักยภาพระดับปานกลาง

คะแนนศักยภาพ 70 – 79 % ศักยภาพระดับดี

คะแนนศักยภาพ ≥ 80 % ศักยภาพระดับดีมาก

โดยที่คะแนนศักยภาพเป็นคะแนนจากที่คณะกรรมการประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ได้ให้ไว้

ผลการศึกษา

การวิเคราะห์การบริหารจัดการและการวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในภาคเหนือของประเทศไทย วิเคราะห์ไปตามลักษณะการบริหารจัดการของกลุ่มการท่องเที่ยว 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและภาคเหนือตอนบน 11 โฮมสเตย์ และ 2. กลุ่มการท่องเที่ยวมรดกโลกเชียงใหม่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 3 โฮมสเตย์ ดังมีรายชื่อโฮมสเตย์ตามภาคผนวกที่ 1 ผลการศึกษามีดังนี้

ก.) ด้านกลุ่มโฮมสเตย์

1) ด้านกิจกรรม พบว่า กลุ่มการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและภาคเหนือตอนบน ในด้านกิจกรรมได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.55 อยู่ในระดับมาก ซึ่งโฮมสเตย์ที่ได้คะแนนสูงในกลุ่มนี้คือ กลุ่มการท่องเที่ยวโฮมสเตย์คนเลี้ยงช้างบ้านห้วยผักกูด โฮมสเตย์บ้านโป่งน้อยใหม่ และกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนบ้านจำโบ้ พบว่า ในด้านกิจกรรมพื้นฐานของหมู่บ้านส่วนใหญ่จะมีกิจกรรมของแต่ละชุมชนอยู่แล้ว ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ดำเนินมาตั้งแต่บรรพบุรุษ มีความหลากหลายของชนเผ่า และโฮมสเตย์ใช้กิจกรรมนี้ในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ให้ได้เรียนรู้ ได้รับประสบการณ์จากชุมชนกิจกรรมแวดล้อม แตกต่างจากกลุ่มการท่องเที่ยวมรดกโลกเชียงใหม่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้คะแนนเฉลี่ย 4.33 อยู่ในระดับมาก มีบางโฮมสเตย์ที่ยังขาดรายละเอียดของการจัดกิจกรรมรายการนำเที่ยวที่ชัดเจน สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งอยู่ห่างกัน จึงทำให้การจัดกิจกรรมเป็นไปด้วยความลำบาก

2) ด้านการจัดการ พบว่า กลุ่มการท่องเที่ยวมรดกโลกเชียงใหม่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คะแนนเฉลี่ย 5.00 อยู่ในระดับดีมาก ทุกกลุ่มโฮมสเตย์ ได้คะแนนเต็ม เนื่องจากภายในกลุ่มมีการบริหารจัดการองค์กร มีโครงสร้างและการจัดหน้าที่บทบาทพระบัพความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อบริหารงานกลุ่มอย่างเป็นระบบ ส่วนกลุ่มการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและภาคเหนือตอนบน ในด้านการจัดการได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.27 อยู่ในระดับดี ซึ่งส่วนใหญ่การบริหารงานบางครั้งจะพบว่า มีการดำเนินกิจกรรมเพียงไม่กี่คน เนื่องจากกรรมการบางท่าน หรือสมาชิกกลุ่มบางท่านติดภารกิจส่วนตัว ยังมีระบบจัดการฐานข้อมูลที่ไม่ดี

ไม่เพียงพอ มักจะไม่มี การบันทึกข้อมูลผู้เข้าพัก ไม่มีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดเก็บข้อมูล ชาวผู้ที่มีความรู้มาช่วยในการจัดการ หรือไม่มีโอกาสได้ส่งสมาชิกไปพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ เพราะไม่มีงบประมาณ ซึ่งทำให้ได้คะแนนเฉลี่ยที่น้อยกว่า

3) ด้านความปลอดภัย พบว่า กลุ่มการท่องเที่ยวมรดกเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.66 อยู่ในระดับดี มีโฮมสเตย์ที่ได้คะแนนมากในด้านนี้คือ โฮมสเตย์บ้านนาบัว เนื่องจากในการดำเนินกิจกรรมของ โฮมสเตย์จะมีผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมกับนักท่องเที่ยวเสมอ มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น บ้านพักมีเบอร์โทรฉุกเฉิน เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน เป็นต้น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการให้ความรู้แก่ผู้จัดกิจกรรมโฮมสเตย์ในด้านความปลอดภัยอยู่เสมอ ส่วนกลุ่มการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและภาคเหนือตอนบน คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.09 อยู่ในระดับดี มีโฮมสเตย์ที่มีคะแนนเฉลี่ยนำคือ โฮมสเตย์เมืองปอน มีการจัดการระบบดูแลสุขภาพความปลอดภัย ให้ความสำคัญกับการเข้ามาพักของนักท่องเที่ยวในการเตรียมพร้อมเกี่ยวกับ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น สาเหตุที่กลุ่มนี้ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าเนื่องจาก ยังมีบางโฮมสเตย์เช่น โฮมสเตย์ ห้วยแก้วบน ที่สถานที่ยังไม่เอื้ออำนวย โฮมสเตย์ตั้งอยู่บนดอย การเดินทางยังไม่สะดวก จึงทำให้การรักษาความปลอดภัยทำได้เพียง จัดตั้งกลุ่ม อปพร. (อาสาสมัครป้องกันภัยพลเรือน) เท่านั้น

4) ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ พบว่า ทั้งสองกลุ่มการท่องเที่ยว มีคะแนนเฉลี่ยใกล้เคียงกัน โดยกลุ่มการท่องเที่ยวมรดกโลกเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.33 อยู่ในระดับดี มีโฮมสเตย์ที่ได้คะแนนสูงสุดในกลุ่ม คือ โฮมสเตย์บ้านนาบัว จากการศึกษาพบว่า โฮมสเตย์มีการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ โฮมสเตย์มีการนำผลผลิตที่ได้ในชุมชนมาแปรรูปเป็นสินค้าเพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า เช่น ข้าวกล้องหอมนิลปลอดสารพิษ ส่วนกลุ่มการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและภาคเหนือตอนบน ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 อยู่ในระดับดี มีโฮมสเตย์ที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงได้แก่ โฮมสเตย์เมืองปอน ซึ่งภายในโฮมสเตย์มีการจัดการเอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ ประชาสัมพันธ์ มีการจัดการการส่งเสริมการขาย ให้ส่วนลด ในกรณีที่มาเป็นหมู่คณะ มีการประชาสัมพันธ์โดยผ่านหน่วยงานของรัฐ และแผ่นพับใบปลิวเท่านั้น

5) ด้านการเงิน พบว่า กลุ่มการท่องเที่ยวมรดกโลกเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.83 อยู่ในระดับดี มีโฮมสเตย์ที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูง 2 โฮมสเตย์ ได้แก่ โฮมสเตย์บ้านรักไทยพิษณุโลก และโฮมสเตย์บ้านนาบัว ทั้ง 2 โฮมสเตย์มีการบริหารจัดการด้านการเงิน มีการตั้งคณะกรรมการ มีการจัดทำบัญชีรับ-รายจ่ายเป็นประจำ เพื่อชี้แจงให้สมาชิกทราบการจัดการด้านผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ส่วนกลุ่มการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและภาคเหนือตอนบน ในด้านการเงิน ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.27 อยู่ในระดับดี มีเพียง 1 โฮมสเตย์ที่ได้คะแนนสูง คือโฮมสเตย์เมืองปอน ซึ่งภายในโฮมสเตย์มีการจัดตั้งคณะกรรมการในดูแลและจัดระบบการเงินทั้งรายรับที่ได้จากนักท่องเที่ยว และหน่วยงานของรัฐที่เข้ามาดูแลและให้การสนับสนุน รวมถึงรายจ่ายภายในโฮมสเตย์ เช่นการทำป้ายบอกทาง การทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ เป็นต้น แต่เมื่อนำคะแนนทุกโฮมสเตย์ภายในกลุ่มมาเฉลี่ยกันแล้วทำให้ได้คะแนนเฉลี่ยที่น้อยกว่า เนื่องจากยังมีบางโฮมสเตย์มีการบริหารจัดการการเงินยังไม่เป็นระบบ

ข.) ด้านเจ้าของที่พัก

1) ด้านบ้าน/ที่พัก พบว่า กลุ่มการท่องเที่ยวมรดกโลกเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ได้คะแนนเฉลี่ย 4.83 อยู่ในระดับดี มีโฮมสเตย์บ้านนาบัวได้คะแนนในกลุ่มนี้สูงที่สุด พบว่า บ้านพักมีความเป็นสัดส่วน มีที่พักร/ห้องครัว/ห้องน้ำ สะดวก สบาย โฮมสเตย์มีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว มีห้องครัว ห้องน้ำที่สะดวก สบาย รองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ มีมุมพักผ่อนภายในบ้านอย่างเหมาะสมกับพื้นที่ภายในบ้าน ทำให้

นักท่องเที่ยวเมื่อไปเข้าพักจึงเกิดความสะดอกสบาย กลุ่มการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและภาคเหนือตอนบน ได้คะแนนเฉลี่ย 4.32 อยู่ในระดับดี มีโฮมสเตย์บ้านโป่งน้อยใหม่ที่ไ้คะแนนสูงที่สุดในกลุ่ม จากการศึกษาพบว่า ภายในหมู่บ้านโฮมสเตย์มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ลักษณะบ้านแต่ละหลังมีความเป็นสัดส่วน แต่ยังมีโฮมสเตย์บางแห่งมีลักษณะบ้านพักเป็นยังไม่เป็นสัดส่วน ทำให้เกิดความไม่สะดวก สบายของบ้านพักเมื่อนักท่องเที่ยวมาพัก

2) ด้านสุขอนามัยและการรักษาความสะอาด พบว่า กลุ่มการท่องเที่ยวมรดกโลกเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.55 อยู่ในระดับดี มีโฮมสเตย์บ้านนาบัวได้คะแนนสูงที่สุด พบว่าโฮมสเตย์มีการรักษาความสะอาดของบริเวณโดยรอบบ้าน มีการเก็บขยะและสิ่งสกปรก มีการจัดแต่งสวนจัดแต่งบริเวณโดยรอบให้สวยงามในบ้าน/ห้องครัว/ห้องน้ำต้องมีสุขอนามัยที่ดี มีการรักษาความสะอาดในบ้าน ห้องครัว ห้องน้ำต่างๆ มีสุขอนามัยที่ดี ส่วนกลุ่มการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและภาคเหนือตอนบนได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.15 อยู่ในระดับดี มีโฮมสเตย์ที่ไ้คะแนนระดับต้น คือ ศิลาเพชรโฮมสเตย์ และโฮมสเตย์เมืองปอน จากการศึกษาพบว่า ทั้งสองกลุ่มโฮมสเตย์ มีการจัดระบบการทำความสะอาดและคัดแยกขยะอยู่เป็นประจำ รวมถึงการจัดบรรยากาศในห้องครัวและห้องน้ำให้เป็นระเบียบ สะอาด ถูกสุขลักษณะ เมื่อนักท่องเที่ยวไปใช้บริการ แต่เมื่อน้ำคะแนนมารวมเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า กลุ่มนี้มีบางโฮมสเตย์ที่ยังขาดการดูแลเอาใจใส่ในส่วนของบริเวณโดยรอบบ้านที่ยังไม่สะอาด มีขยะ และสิ่งสกปรก ด้านสุขอนามัยภายในบ้านอยู่ในเกณฑ์ดี อาจต้องปรับปรุงความสะอาด ศักยภาพรวม

ในการวัดศักยภาพจะแยกตามประเภทของกลุ่มท่องเที่ยว คือ 1. กลุ่มการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและภาคเหนือตอนบน พบว่าโฮมสเตย์ที่มีคะแนนสูงสุดคือ โฮมสเตย์เมืองปอนมีคะแนนถ่วงน้ำหนัก (ร้อยละ) 96.87 มีศักยภาพอยู่ในระดับดีมาก และ2. กลุ่มท่องเที่ยวมรดกโลกเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่าโฮมสเตย์ที่มีคะแนนสูงสุดคือ โฮมสเตย์บ้านนาบัว มีคะแนนถ่วงน้ำหนัก (ร้อยละ) 94.39 มีศักยภาพอยู่ในระดับดีมาก และหากเปรียบเทียบ 2 กลุ่มการท่องเที่ยว กลุ่มที่มีศักยภาพในระดับดีมากในลำดับต้นๆ คือ กลุ่มการท่องเที่ยวมรดกโลกเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งประกอบด้วย 3 กลุ่มโฮมสเตย์คือ โฮมสเตย์บ้านนาบัว โฮมสเตย์บ้านรักไทยพิษณุโลก และเสลียงแห่ง 3 โฮมสเตย์ ดังนั้นหากจะพัฒนากลุ่มการท่องเที่ยวในกลุ่มการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและภาคเหนือตอนบน หรือกลุ่มการท่องเที่ยวเที่ยวอื่นในประเทศไทย ควรยึดนำหลักการปฏิบัติของกลุ่มการท่องเที่ยวมรดกโลกเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นต้นแบบเพื่อปรับปรุงระดับโฮมสเตย์ และพัฒนาต่อยอดให้ก้าวต่อไป

ตารางที่ 1 สรุปคะแนนศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของโฮมสเตย์

ประเภท	ชื่อโฮมสเตย์	ด้านกิจกรรม	ด้านการจัดการ	ด้านความปลอดภัย	ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์	ด้านการเงิน	รวมคะแนนด้านกลุ่มโฮมสเตย์	ด้านที่พัก	ด้านสุขอนามัยและการรักษาความสะอาด	รวมคะแนนด้านเจ้าของที่พัก	ผลรวมคะแนนศักยภาพ
	น้ำหนัก	5	5	5	5	5	25	5	5	10	35
กลุ่มการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและภาคเหนือตอนบน	กลุ่มท่องเที่ยวโฮมสเตย์คนเลียงช้างบ้านห้วยผักกูด	5.00	4.33	4.50	4.60	4.50	22.93	4.50	4.00	8.50	31.43
	โฮมสเตย์บ้านดอยยาว	4.33	4.00	4.00	4.40	4.00	20.73	4.50	4.33	8.83	29.56
	โฮมสเตย์บ้านโป่งน้อยใหม่	5.00	4.33	4.50	4.20	4.50	22.53	5.00	4.33	9.33	31.86
	โฮมสเตย์บ้านเหล่าพัฒนา	4.33	4.33	4.00	4.60	4.00	21.26	4.00	4.00	8.00	29.26
	ดอยปู่หมื่นลาหู่โฮมสเตย์	4.00	4.00	3.50	3.80	4.00	19.30	4.00	3.67	7.67	26.97
	โฮมสเตย์ชนเผ่าลัวะบ้านแจรงหลวง	4.67	4.67	4.50	4.40	4.50	22.74	4.25	4.33	8.58	31.32
	ศิลาเพชรโฮมสเตย์	4.67	4.33	4.00	4.40	4.50	21.90	4.50	4.67	9.17	31.07
	โฮมสเตย์บ้านห้วยแก้วบน	4.00	4.00	3.00	3.60	3.50	18.10	3.50	3.67	7.17	25.27
	โฮมสเตย์เมืองปอน	4.67	5.00	5.00	4.80	5.00	24.47	4.75	4.67	9.42	33.89
	โฮมสเตย์บ้านห้วยหอม	4.33	4.00	4.00	4.40	4.00	20.73	4.25	4.00	8.25	28.98
	กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนบ้านจำโป้	5.00	4.00	4.00	4.40	4.50	21.90	4.25	4.00	8.25	30.15
	เฉลี่ย	4.55	4.27	4.09	4.32	4.27	21.50	4.32	4.15	8.47	29.97
ระดับศักยภาพ	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี			ดี	ดี		
กลุ่มการท่องเที่ยวมรดกโลกเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	โฮมสเตย์บ้านรักไทยพิษณุโลก	4.33	5.00	4.50	4.20	5.00	23.03	4.75	4.67	9.42	32.45
	โฮมสเตย์บ้านนาบัว	4.33	5.00	5.00	4.60	5.00	23.93	5.00	5.00	10.00	33.93
	เสลียงแห่ง 3 โฮมสเตย์	4.67	5.00	4.50	4.20	4.50	22.87	4.75	4.00	8.75	31.62
	เฉลี่ย	4.33	5.00	4.66	4.33	4.83	23.15	4.83	4.55	9.38	32.53
	ระดับศักยภาพ	ดี	ดีมาก	ดี	ดี	ดี			ดี	ดี	

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว

ตารางที่ 2 คะแนนศักยภาพถ่วงน้ำหนักของโฮมสเคย์

ประเภท	ชื่อโฮมสเคย์	ด้านกิจกรรม	ด้านการจัดการ	ด้านความปลอดภัย	ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์	ด้านการเงิน	รวมคะแนนด้านกลุ่มโฮมสเคย์	ด้านที่พัก	ด้านสุขอนามัยและการรักษาความสะอาด	รวมคะแนนด้านเจ้าของที่พัก	ผลรวมคะแนนศักยภาพ	ระดับศักยภาพ
	น้ำหนัก	15%	15%	20%	10%	10%	70%	15%	15%	30%	100%	
กลุ่มการท่องเที่ยว อารยธรรมล้านนา และ ภาคเหนือตอนบน	กลุ่มท่องเที่ยวโฮมสเคย์คนเล็ขงข้างบ้าน ห้วยผักกูด	15.00	12.99	18.00	9.20	9.00	64.19	13.50	12.00	25.50	89.69	ดีมาก
	กลุ่มโฮมสเคย์บ้านคอยขาว	12.99	12.00	16.00	8.80	8.00	57.79	13.50	12.99	26.49	84.28	ดีมาก
	โฮมสเคย์บ้านโป่งน้อยใหม่	15.00	12.99	18.00	8.40	9.00	63.39	15.00	12.99	27.99	91.38	ดีมาก
	โฮมสเคย์บ้านเหล่าพัฒนา	12.99	12.99	16.00	9.20	8.00	59.18	12.00	12.00	24.00	83.18	ดีมาก
	คอยปูหมื่นลาหู่โฮมสเคย์	12.00	12.00	14.00	7.60	8.00	53.60	12.00	11.01	23.01	76.61	ดี
	โฮมสเคย์ชนเผ่าลื้อบ้านแจรงหลวง	14.01	14.01	18.00	8.80	9.00	63.82	12.75	12.99	25.74	89.56	ดีมาก
	ศิลาเพชรโฮมสเคย์	14.01	12.99	16.00	8.80	9.00	60.80	13.50	14.01	27.51	88.31	ดีมาก
	โฮมสเคย์บ้านห้วยแก้วบน	12.00	12.00	12.00	7.20	7.00	50.20	10.50	11.01	21.51	71.71	ดี
	โฮมสเคย์เมืองปอน	14.01	15.00	20.00	9.60	10.00	68.61	14.25	14.01	28.26	96.87	ดีมาก
	โฮมสเคย์บ้านห้วยหอม	12.99	12.00	16.00	8.80	8.00	57.79	12.75	12.00	24.75	82.54	ดีมาก
	กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนบ้าน จำโบ้	15.00	12.00	16.00	8.80	9.00	60.80	12.75	12.00	24.75	85.55	ดีมาก
	เฉลี่ย	13.64	12.82	16.36	8.65	8.55	60.02	12.95	12.46	25.41	85.43	ดีมาก
กลุ่มการท่องเที่ยว มรดกโลกเชื่อมโยง การท่องเที่ยวเชิง นิเวศ	โฮมสเคย์บ้านรักไทยพิษณุโลก	13.65	12.81	16.36	8.64	8.54	60.00	14.25	14.01	28.26	88.26	ดีมาก
	โฮมสเคย์บ้านนาบัว	12.99	15.00	18.00	8.40	10.00	64.39	15.00	15.00	30.00	94.39	ดีมาก
	เสลียงแห่ง 3 โฮมสเคย์	12.99	15.00	20.00	9.20	10.00	67.19	14.25	12.00	26.25	93.44	ดีมาก
	เฉลี่ย	13.21	14.27	18.12	8.75	9.51	63.86	14.50	13.67	28.17	92.03	ดีมาก

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

- (1) ด้านกิจกรรม โฮมสเตย์ต้องมีการสอดแทรกกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงขนบธรรมเนียมประเพณีที่ชัดเจนและมีข้อมูลรายละเอียดกิจกรรมในโปรแกรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายตามแต่ภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม เพื่อให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือก หรืออาจมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรมที่เป็นจุดเด่นออกมาให้เป็นจุดขายแก่ชุมชน
- (2) ด้านการจัดการ โฮมสเตย์ควรมีการจัดการกับระบบฐานข้อมูลโฮมสเตย์ผ่านระบบโปรแกรมในคอมพิวเตอร์ เช่น Outlook, Microsoft office เป็นต้น และจัดให้มีกล่องแสดงความคิดเห็นให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อให้โฮมสเตย์รับทราบปัญหาและสามารถนำมาปรับปรุงแก้ไข หรือสิ่งที่ได้อยู่แล้วให้พัฒนาต่อยอดให้ดียิ่งขึ้น
- (3) ด้านความปลอดภัย ควรจัดการระบบดูแลความปลอดภัย เช่น การซักถามนักท่องเที่ยวถึงประวัติโรคประจำตัว หรือบุคคลที่ติดต่อกันที่ กรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน และต้องมีอาสาสมัครประจำบ้านที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ เจ้าของบ้าน มีการจัดทำประกันให้แก่นักท่องเที่ยว เมื่อมีนักท่องเที่ยวมา นอกจากนั้นกิจกรรมที่มีความเสี่ยง เช่น เดินป่า ล่องเรือจะต้องมีอุปกรณ์ชูชีพ เสื้อชูชีพ หรือห่วงยางชูชีพ
- (4) ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ โฮมสเตย์ต้องมีแผนการตลาดและประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน เสริมสร้างบทบาทให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยทำการตลาดและประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อต่างๆ เช่น การลงโฆษณาทางอินเทอร์เน็ต การสร้างเว็บเพจ เฟสบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ เฉพาะโฮมสเตย์ เพื่อให้มีความทันสมัย
- (5) ด้านการเงิน โฮมสเตย์ต้องมีข้อตกลงเรื่องอัตราค่าบริการ เช่น ราคาการเข้าพัก /คน/วัน ราคากิจกรรม ราคาของสินค้าบริการอื่นๆ เป็นต้น เพื่อให้เกิดความเสมอภาค และสมเหตุสมผลของสินค้าและบริการ รวมถึงการจัดสรรการแบ่งเงินผลประโยชน์ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ทุกคนทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม
- (6) ด้านบ้าน/ที่พัก เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์จะต้องเข้าใจ ไม่ควรมีการสร้างบ้านเพิ่ม ถึงแม้จะอยู่ในบริเวณบ้านเดียวกันก็ตามมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ของกรมการท่องเที่ยว
- (7) ด้านสุขอนามัยและการรักษาความสะอาด ควรจัดให้มีการทำความสะอาดครั้งใหญ่ (Big Cleaning Day) และการจัดพื้นที่การจำกัดขยะ สิ่งปฏิกูล รวมถึงการจัดให้มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2556). *ทำเนียบที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชาติชนบทที่ได้รับรองมาตรฐาน*, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2557). *สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศไทย ปี 2555-255* แหล่งที่มา:<http://www.tourism.go.th/index.php?mod=WebTourism&file=content&dID=6&cID=2> (2 พฤษภาคม 2557)
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2544). *แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: อัสชา จำกัด.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2547). *หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพมาตรฐานที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท (โฮมสเตย์)*. กรุงเทพฯ: อัสชา จำกัด.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2543). *การศึกษาการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2548). *ระเบียบสำนักพัฒนาการท่องเที่ยวว่าด้วยการประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์*. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

ภาคผนวกโฮมสเตย์กลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	กลุ่มท่องเที่ยว	จังหวัด	โฮมสเตย์
1	กลุ่มการท่องเที่ยว อารยธรรมล้านนา และภาคเหนือตอนบน	เชียงใหม่	กลุ่มท่องเที่ยวโฮมสเตย์คนเลี้ยงช้างบ้านห้วยฝักกูด
2		เชียงใหม่	กลุ่มโฮมสเตย์บ้านดอยยาว
3		เชียงใหม่	โฮมสเตย์บ้านโป่งน้อยใหม่
4		เชียงใหม่	โฮมสเตย์บ้านเหล่าพัฒนา
5		เชียงใหม่	ดอยปู่หมื่นลาหู่โฮมสเตย์
6		น่าน	โฮมสเตย์ชนเผ่าลัวบ้านแจรงหลวง
7		น่าน	ศิลาเพชรโฮมสเตย์
8		แม่ฮ่องสอน	โฮมสเตย์บ้านห้วยแก้วบน
9		แม่ฮ่องสอน	โฮมสเตย์เมืองปอน
10		แม่ฮ่องสอน	โฮมสเตย์บ้านห้วยห้อม
11		แม่ฮ่องสอน	กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนบ้านจำโบ้
12	กลุ่มการท่องเที่ยว มรดกโลกเชื่อมโยงการ	พิษณุโลก	โฮมสเตย์บ้านรักไทยพิษณุโลก
13		พิษณุโลก	โฮมสเตย์บ้านนาบัว
14	ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	เพชรบูรณ์	เสถียรแห่ง 3 โฮมสเตย์

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2556)